

1090

א.ד.

פרומוקול מס. ק/ב'

מישיבת ועדת הכלכלה

החקימה ביום ג', ט"ז בכסלו, תשי"ז - 20.11.56 בשעה 11.00

נ ו כ ה י ם

- חברי הוועדה: היו"ר ב. אבניאל
 ב. אזניה
 מ. אולמרט
 י. אלמוגי
 ש. בז'רנו
 ח. יהודה
 י. ניצני
 ש. פרלשטיין
 ש. רוזנברג
 ג. שוקן

מוזמנים:

- שר המסחר והתעשייה פ. ספיר.
 א. הירשברג - ממעט משרד המסחר והתעשייה.
 מר הנגבן - ממעט משרד המשפטים.

- סדר-היום:
 1. חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה) תשי"ז - 1956.
 2. סקירת שר המסחר והתעשייה על מצב המשק בשעת החירום.

היו"ר ב. אבניאל: אני פותח את הישיבה.

לפני שיופיע בפנינו שר המסחר והתעשייה אבקש שנאשר את הצעת החוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), תשי"ז - 1956. הדיון על הצעת החוק נחקים בשבוע הקודם והיא אושרה על-ידנו פה אחד במתיקת המלים "או קנס חמשת אלמים לירות". הכוונה היתה לתת הגנה למקריה של עבירות קטנות. היועץ המשפטי ביקש להשהות את האישור עד לאחר קבלת חוות-דעתו של שר המסחר והתעשייה לכך. היום נתקבלה השובת השר, שהוא אינו מתנגד להצעת התיקון, ולכן חושבני שאפשר עתה לאשר באופן פורמלי את החוק.

חוק לתיקון פקודת הסמכויות בענין היבוא, היצוא והמכס (הגנה), תשי"ז - 1956 - אושר

היו"ר ב. אבניאל: נשמע עתה את סקירתו של שר המסחר והתעשייה. אנו מעוניינים לדעת על מצב המשק בימים אלה, הבעיות המסרידות את משרדו של השר וכן מה הן ההכנות שנעשו ונעשות.

שר המסחר והתעשייה פ. ספיר: במשך הזמן פעלנו בטלושה כיווניים:

א. אספקה לאוכלוסיה - אנו אחראים

לאספקה לאוכלוסיה, ובזיה זו עמדה ועומדת בראש דאגותינו. התחלת הקרבות מצאו אותנו עם מחסני מזון, אספקה וחמרי-גלם עיקריים לתקופה של 4 - 6 חודשים, ובמארכים מסוימים - גם לתקופה יותר ארוכה. כמות הקמח והחטה הדרושה לששה חודשים היא 130 אלף טון; סוכר - 25 אלף; שמנים - 12 אלף - ואלה כמויות שאינן מבוטלות הן מבחינת ההיקף והן מבחינת בעיות התחבורה והאמצעים הדרושים לשם כך.

בתחילת נובמבר היו לנו 100 אלף

טון חיטה קנויה, מזה 80 אלף טון בדרך, פרט לאותם 115 טון. יש הבדל בין חיטה קנויה, חיטה בדרך וחיטה במחסנים. במשך השבועות הללו אף אנייה זרה לא רצתה לבוא לנמלינו. כיוון שהרגלנו עצמנו חזקים בגלל המלאי במחסנים, ניהלנו אתם מלחמת עצבים ומענו, שלא נסכים בשום אופן לפירוק המטענים בנמלי יוון או איטליה. יש להביא בחשבון שחלק מסחורות השילומים, בהתאם לחוזה, מגיע לארץ באמצעות אניות זרות. היו שלוש אניות שלא ראו להיכנס לנמל, אולם אף אחת לא פרקה במקום אחר. עד 4.11 לא באה אף אנייה אחת, אולם עד 20.11 הגיעו 26 אניות. 3 אניות נכנסו לנמל עם מטען של קמח וחיטה, ו-2 הן בדרך. יש לנו בדרך 4 אניות תירס: אחת כבר נכנסה לנמל, ויתר השלוש תיכנסנה בימים הקרובים; 5 אניות סולר. בדרך כלל יש הבדל בין סחורה מפורקת לבין סחורה באניה העומדת בנמל. קבלנו חוות-דעת משפטיות מה הן הסנקציות שממשלת ארצות-הברית יכולה להטיל, ובחוכן אף אפשרות לקרא חזרה לאניה אמריקנית שהיא בטלב של פירוק.

בשטח האספקה אפשר לומר שעשינו משהו,

ומותר לי לומר שעמדנו במבחן. עובדות הקהל פגה בגלל שני נימוקים: התברר המצב בחזית, והיו ידיעות על מצב המלאי. יש לנו מלאי ניכר המחולק ב-120 מחסנים, וגם במספר לא קטן של ישובים העלוליה להיות מנותקים. עשינו דבר נוסף, ונאמר לנו שזה היה מהלך טוב: חילקנו את מנות נובמבר מייד, ללא השהיות. היה ליתרון פעולה מלא-עם הארגונים למיניהם - ואני מאיין זאת לשבח.

דאגתנו עכשיו מכוונת לעתיד, לשבועות

והחדשים הקרובים - ואני אומר "דאגתנו" כי לא הכל אנו קונים עבור דולקים במזומנים. ביולי אושר לנו מענק של 25 מיליון דולר, ובחוק זה 150 אלף טון חיטה, 20 אלף טון מספוא וכמה אלפי טונות כותנה. מאמצינו מכוונים להפסיד את ההקפאה בשטח זה, ולא - לא תהיה לנו ברירה אלא לחפש דולרים חפשיים למטרה זו. בימים אלה כשהדולר מיועד לכל דבר. אם בחקאיב נקבע סכום של 38 מיליון דולר לקניית דלק, הרי לפי המצב כיום, על כל 100 אלף טון דלק (הכמות החדשית שלנו) ההפרש בהובלת הדלק בלבד - אם נקח כנקודת-מוצא את ונאוואלה - הוא בסכום של 2,5 מיליון דולר לחודש - ואינני חייב להדגיש שבלי דלק אין משק ואין נשק. ודוגמה אחרת: אם לא יפשיירו את כספי המענק שנועדו בין היתר לרכישת 150 אלף טון חיטה - נצטרך לקנות חיטה בדולרים חפשיים, כי אנו חייבים לומר על המלאי שלא יקטן.

כל אשר אמרתי בנוגע למימון רכישת

הדלק וקניית מצרכי מזון נוגע גם לחמרי-הגלם העיקריים: פלדה, ברזל, חמרי הנעלה והלבשה.

הנושא השני שהדאיג ומדאיג אותנו

בימים אלה זו בעיית המחירים. אנו נתונים כל הזמן במאבק רצוף על בעיית המחירים - וישנן בנדון מעגות אודקות ובלתי-אודקות. לעליית האינדקס ב-13 נקודות, מהן 9 נקודות בגלל הירקות, בחודש ספטמבר היה רושם פסיכולוגי שלילי. אני אומר את דעתי אני - ויש לי עמדה ברורה בענין הירקות. כאשר הירקות גורמות לעליית עקומת האינדקס סותף הדבר בעקבותיו 25 - 20 פרימים אחרים - והאינדקס כולל מאות סעיפים. כל הדברים יחד הצטרפו ל-13 נקודות, ודבר זה באירוף מעגות קודמות חייבו אותנו לעמוד בטער.

אני חייב להגיד, שבעזרת גורמים

טונים ובעזרת שומים בהם אימנו - היום אפשר לציין כבר הרגעה פחות או יותר כללית. בוודאי טיש לזקוף זאת קודם כל על-חשבון המצב רחוק שהמחמי רכר רינת הלישני למטרה: זה השמיט של המהל - למאחורו

לא היינו צריכים לאחוז באמצעים נגד רבים, אם כי היה פיקוח מוגבר על המחירים.

הטח השלישי שהעסיק אותנו היה מצב המשק - ואני מתכוון בעיקר לתעשייה. (על המצב בחקלאות תלמעו מפי שר החקלאות). רצוני לסקור קודם כל את הרקע של הבעיה.

במשך שנים-עשר החדשים האחרונים עשינו מאמצי גדולים כדי לבוא לעזרת התעשייה. השנה נקבע בתחילה סכום של 1,5 מיליון ל"י להון חוזר לתעשייה. לאחר בירורים עם התאחדות בעלי התעשייה ועם נציגי התעשייה מהסקטור השני - ואני יכול להבטיחכם נאמנה, שאצלנו במשרד המושג הזה של שני סקטורים אינו קיים - הוגדל הסכום. ואמסור לכם עתה כמה מספרים על ההון החוזר שניתן לתעשייה במשך השנים הקודמות, לשם השוואה.

בשנת 1952/53 הוקצו לתעשייה הון חוזר בסכום של 990,000 ל"י, ללא כל השתתפות הבנקים; בשנת 1953/54 - סכום של 750,000 ל"י, גם כן ללא השתתפות של הבנקים; בשנת 1954/55 - 800,000 ל"י, עם השתתפות הבנקים בסכום של 300,000 ל"י; בשנת 1955/56 - סכום של 800,000 ל"י, והשתתפות הבנקים - 400,000 ל"י. השנה קבענו סכום של 4,5 מיליון ל"י, ותבענו השתתפות מהבנקים בסכום של 3,200,000 ל"י.

במשך ארבע השנים הקודמות קיבלה התעשייה הון חוזר בסכום של 3,300,000 ל"י בתוספת 700,000 ל"י כהשתתפות מהבנקים, היינו - 4 מיליון ל"י, ואילו השנה מגיע הסכום ל - 8 מיליון, היינו - פי שניים יותר מאשר במשך ארבע השנים הקודמות.

למספרים אלה יש להוסיף סכום אחד. בראשית השנה הגענו לכלל הסכר עם משרד העבודה על סכום של 1,750,000 ל"י שאנו נקאיב לקרן החשד וקה בתוספת השתתפות הבנקים בסכום של 800,000 ל"י בקרן זו. מסתבר איפוא שההון החוזר מגיע השנה לסכום של 10 מיליון. זה אינו כולל את ההון החוזר לייצוא שהגיע השנה לסכום של 1,5 מיליון.

אנו מזרימים כספים לתעשייה גם באמצעות צינורות אחרים: ציוד מכספי השילומים, ואנו נותנים במזומנים כספים למפעלים להרחבה והשלמה. למטרה זו גוף ציבורי, ועדה מייעצת ליד משרד המסחר והתעשייה, בה משתתפים תעשיינים ובנקאים, הדנה במל בקשה ובקשה. אולם בעלי התעשייה יודעים, ואנו יודעים, שבחוק הסכומים להשלמת מפעלים יש סכומים שהם בעצם קונסולידציה של השלמה שנעשתה לפני שנה או שנתיים. אנו עושים זאת בגבולות מסוימים ובאחוזים מוגבלים, ועושים זאת ברצון. מנובמבר עד מרץ שילמנו בפועל ל - 126 מפעלים סכום של 6 מיליון ל"י. אראשון לאפריל ועד היום נתנו אישורים ל - 298 מפעלים להרחבה ולמפעלים חדשים, גדולים וקטנים. למפעלים אלה אישרנו הלוואות בגבולות של 20 מיליון, ומזה שילמנו בפועל 6 מיליון.

הם מבקשים היום עזרה נוספת בגלל המצב שנוצר. ועדת הכספים בחרה ועדה משנה, בראשותו של חבר-הכנסת פורדר, שעליה הוטל לבחון את בעיות האשראי. אנו מציעים לוועדה לגייס 3 מיליון ל"י עבור הון חוזר מידי מהמקורות הבאים: מתוך האמצעים שהיינו צריכים לשלם עד אפריל, להקדיח תשלום של 1 מיליון מקרן החסוּקָה; 1 מיליון מהבנקים, ו- 1 מיליון - מבנק ישראל. בעתונות נתפרסם משהו על בעיית השימורים. נדון בדבר. עוד לא בוטלה אף עסקה של יצוא בגלל חוסר מימון. נעזר גם לממן את תשלומי השימורים, במידה והיא מיועדת לייצוא. המספרים שמסרתי עתה הם עדכניים, בדוקים על-סמך עובדות וחשבונות.

בהזדמנות זו ברצוני להגיד, שאם הפרט בין מה שיש בתקציב לבין מה שאושר למפעלי התעשייה הכוונה הייתה לשלם באם עות האמיסיה לתעשייה בסכום של 15 מיליון. ועדת הכספים מצאה שלא רצוי להוסיף באיבור עם מיליון עבור המשק והנשק, והחליטה שהאמיסיה בסכום של 40 מיליון תהיה מיועדת לצרכי בטחון בלבד. האוצר התכוון לממן חלק מהוצאות הבטחון בכספי ה"בונדס", אבל הוא ישחמש בכספים אלה למימון צרכי התעשייה במקום האמיסיה המובטחת בסכום של 15 מיליון. האמצעים שהבטחנו והסכומים המתאימים ישולמו בד בבד עם השלמת המפעלים.

א.ד.

איך לי ספק שיש עננים שטבלו כבר בימים אלה, כי אם הייתה עצבנות היא השפיעה על התאפקות בקניות, בעיקר של הלבשה והנעלה. אנשים ביכרו להחזיק כספיה במזומנים, ומבנק ישראל הוצאו בימים אלה 23 מיליוני לירות. איך להניח שהמפקידים הוציאו סכום זה, וגם הבנקים הכינן מזומנים כדי שיוכל להיענות ללקוחות. בענף ההלבשה והנעלה היה שיחוק יותר גדול, אבל גם קודם לכן היה זה שוק של קונים ולא של מוכרים, ובימים אלה בוודאי. נאמר לי, ואינני יכול לומר זאת בבטחון, שבימים האחרונים החלה חנועה של קונים לקראת החורף. רוב החקלאים, למשל, זרעו בפחות זבל מאשר היו מסתמשים בימים כתיקונם. חברת דטניה מכרה לקטריסין את הזבל שהכינה בשביל הזריעה המקומית.

עשינו את כל המאמצים שהייאוצ יימשך בקצב הרגיל וטאניות הפרי תגענה לנמלים בזמן.

הבעיה העיקרית, ולדעתי בה ניבחנו בחדשים הקרובים, היא בעיית הדלק: האמצעים לרכישתו והמקורות. התארוכת שלנו בדלק מגיעה ל - 110 - 100 אלף מוץ לחדש, 1,300,000 מוץ לשנה. היו לנו שלושה מקורות לרכישת דלק: רוסיה, ממנה היינו קונים 34% מהתארוכת השנתית שלנו. דלק זה איננו מקבלים יותר. המקור השני - חברת "סוקוני וקום". חברה זו, בלחצה של חברת עראמק"ו, החליטה לצאת את הארץ. הר החלימו למכור את הזכויות לחברה יהודית, בראשותו של מר סוננבורן מצרפת-הברית. ההסכם היה אריך להיכנס לתקפו ב- 1.1, אולם הם הזדרזו ופעו זאת עכשיו. המקור השלישי - חברת "של". האדמירליות הבריטית אמנה הסירה את האיסור על כניסת אניות, אבל קיימת הבעיה של מנקרים.

יש לנו בארץ דלק עד סוף דצמבר. אם תגענה שתי האניות - הכמות תספיק לחודש נוסף. ועדת השרים הכלכליים בחרה בוועדה שהכריזה הח ארבעה שרית אשר תפקידה לטפל בבעיית הקיצוצים בתארוכת הדלק. הוועדה קיימה ישיבה ראשונה בה החליטה על שורה של חסכוניות בדלק. ערך החסכון הוא כפול ומכופל, היות וקיימת הבעיה של עצם הרכישה וגם בעיית מחירי ההובלה הגבוהים. ברוב הארצות הנהיגו קיצוב בדלק עוד לפני כן.

חוששני שעניני הדלק יגעו בבשרו של המשק. בתי-החרושת למלט צורכים כ- 10,000 מוץ דלק לחודש. בתי-החרושת של "נשר" צורכים 8,000 - 7,500 מוץ. מחסור במלט יכול לגרום להפסקת עבודות הבנין. אנו גיי מייצאים מלט, כבשנו שווקים, ואיננו רוצים לאבדם.

נפח המנקרים שיש לנו תחת דגל ישראלי הוא 50,000 מוץ בערך, ברשות החברות: צי"ם, אל-ית, סחר וספנות. אם אפילו נשיג דלק, נזדקק לנפח נוסף של 100,000 מוץ. הייתה הזמנה מכספי השילומים לספנות בסכום של 75 מיליון דולר, בתוך זה גם שלושה מנקרים גדולים, אולם נפתח מגיע ל- 60 - 59 אלף מוץ בלבד. הגרמנים אריכים לספק לנו 2 אניות ב- 1957, ואנו בוחנים את האפשרות של החלפתן במנקרים. שלחנו נציג של חברת צי"ם כדי לבחון אפשרות של רכישת מנקרים מיושנים.

יש לנו כיום בארץ כ- 6 בארות הנותנות כ- 3,000 מוץ דלק לחודש. אנו מקווים שהחל מדצמבר תגיע התפוקה ל- 6,000 מוץ לחדש. בשנה הבאה, אם יובאו כל המכונות ולא תהיינה תקלות, חושבים שנגיע לתפוקה של 200,000 מוץ. לו פעלו כאן חברות ישראליות יתכן שהתפוקה הייתה הרבה יותר גדולה והדרכים לחיפוש נפח יותר יעילות ויטודיות. במאב הקשה עזבו המומחים של החברות הזרות את הארץ.

אנו מנסים בטמח זה לפעול בכל הדרכים, במיפולו הישיר של האוצר, כי אנו רגישים לענין. אולי נצליח להשיג 80 - 70 אלף מוץ לחודש, אך כי כיום אינני רואה זאת.

דומני שזה הכל מה שיכולתי למסור לכם

על מצב המשק עכשיו.

א.ד.

היו"ר ב. אבניאל:

ראשית, רצוני להודות לשר על סקירתו
המאלפת, הכנה וגם האמיצה.

לפני שנעבור לשאלות, ברצוני לקדם
בברכה את חבר הוועדה החדש חבר-הכנסת אזניה שבא במקומה של חברת
הכנסת יוספטל. אנו שמחים לראות את חבר-הכנסת אזניה בתוכנו, את
כי מצעריה על עזיבתה של חברת-הכנסת יוספטל. אני מאחל לחבר-הכנסת
אזניה עבודה פוריה.

מ. אולמרט:

מה גרם לקקול כמות מסוימת של חיטה
במחסנים, כמו במחסניו בעתליה?
היו מכיאים בחשבון את ההצעות בדבר הקמת ממגורות האם היה הדבר מונע
בעד הקקול?

איך מחפשים נפט בארצות אחרות?

האם התכנית החקלאית של אשתקד היתה
מכוונת לשעת חירום? גידול הכותנה אמנם מבטיח רבות, אבל בכל-זאת
תפסנו על-ידי גידול זה שכיר אלן דונה אדמות השקאה, בעוד שכותנה
איננו מצרך ראשוני במעלה במידת חשיבותו בשעת חירום. האם לא כדאי
היה במקום זה להגדיל את מלאי החיטה?

כאשר מטר לנו השר את סקירתו הראשונה
האגתי את השאלה: האם התכנית להפקת חשמל על-ידי שימוש במים, בקר
לתכנון הרחב של מפעל המים, אין בה כדי לפתור במקצת את הבעיה של הדלק,
אם כי לא מהיום למחר?

מה היתה מידת כוח העמידה שלנו בהרבה
שמחים אילו היתה ארצות-הברית פותחת בחירט כלכלי נגדנו? כמה זמן
היינו יכולים להחזיק מעמד?

ש. רוזנברג:

כיצד ישפיע מאב היחסים בינינו לבין
רוסיה על יצוא פרי ההדר לארצות הקומוניסטיות?

איר לדלק - האם יש תכניות לצמצום התחבורה

כצעד ראשון לחסכון בזלק?

י. ניצני:

השר אמר שבימי החירור הוא פעל בשיתוף
פעולה עם הארגונים השונים. האם יכול
השר לפרט בשמות הארגונים הללו?

כמה דלק צורכים אנו לצרכי בית? אני
יודע שגאז לבישול הולך לחמיון בבחי-הזיקוק. באיזה מידה נוכל להשתמש
בגאז לבישול במקום חשמל או נפט? האם מוכנה הממשלה לעודד שימוש בגאז
גם לתאורה?

יש במביות יח המלח אבן ביטומינית,
שיכולה לשמש יסוד לתעשיית חשמל. באיזה מידה התכניות בנדון הן
בשלב של הגשמה?

היו"ר ב. אבניאל:

אני מעוניין לדעת האם הלה ירידה בייצור
התעשייתי בגלל המצב המיוחד, ומה הם הסיכויים
בשבועות או בחודשים הקרובים: האם הוא שוב יעלה או שתהיה ירידה.

בעקבות השאלה הקודמת - האם יש אבטלה
מפני שנסגרו מפעלים או פלמו חלק מהעובדים? האם יש אבטלה למרות שחלק
נמצא בצבא?

מהי מידת האספקה העצמית שלנו בתעשייה או
בחקלאות - ופה הייתי מבקש לקבל פירוט. נניח שאנו עומדים בפני מצור
ומיצר - באיזה מידה נצליח להחזיק מעמד מהייצור העצמי?

אד.

יכול להיות שההון המוזרם לתעשייה ולמשק, הן בחור הון חוזר והן בצורות שונות, יש בו משהו, אבל יתכן שהוא אינו עונה על כל הצרכים. אולי מה שמעניין אותנו לדעת הוא, שמא החלוקה של האשראי וההון הזה היא פגומה במטהו, ועל-ידי כך נמצא חלק אחד טובל, ואילו באמת החלוקה הייתה נכונה אולי הלוץ היו פחות חזק.

ידוע לי שהבנקים מכבידים לעתים בדרשה ערכויות, דבר הגורר לכך שמי שנזקק להם אינו יכול לקבל את האשראי, למרות שזה אשראי ממשלתי. אני מבקש לדעת פרטים בנדון.

ש. פרלשטיין: כמה אניות חזרו מבלי לפרוק את מטעניהן, ומי נושא בהוצאות ההובלה הכפולות?

מה המצב לגבי הדיון שהתנהל במשרדך על הבריחת האשראי לייצוא?
מהו המצב בנוגע לייצוא לתורכיה?

אשר למצב המשק - הרי חלו כמה שינויים בתהליך השיווק בארץ. קודם לכן קנו ומכרו באשראי, והנה לפתע פתאום התהליך הזה נפסק. אך כי אפשר לחשוב, שבמדיניות לחוח ארוך היה אשר-אולי מן הראשונית שהיה מקרה תופעה זו בברכה, אבל נדמה לי שתהליך זה מביא לידי שיתוק ברוב ענפי המסחר. על-ידי כך הגענו למצב שחלק ניכר של השמרות והצ'קים לתאריכים יותר מאוחרים שזמן פרעונם הגיע, לא נפרעו. זוהי שרשרת שיכולה בסופו של דבר להביא לידי התערערות הייצור בתעשייה. מה הם האמצעים שעומדים לנקוט, נוסף לאשראי במכונת של 3 מיליון ל"י?

ג. שוקן: האם יש במטר חמונה איך השפיע הגיוס שבועות האחרונים על רמת הייצור: האם הייתה פרופורציה בין השינויים בכוח האדם לבין התפוקה, האם ירד הייצור באותו אחוז, ואם לאו - למה מיחסים זאת? יש אומרים כי נסחבר, שיש למעשה רזרבה של כוח עבודה בלתי-מנוצל באופן רציונלי בימים כתיקונם, ודוקא שבועות אלה הוכיחו שאפשר לקיים רמת ייצור גבוהה.

אשראי לתעשייה - לעתים קרובות שומעים חלונות מתעשיינים המקבלים אשראי, גם זה המוקצב על-ידי מקורות ממשלתיים, בנוגע ליוקר האשראי. נוסף לרבות שנקבעה על-ידי הממשלה הן מוסיפים עמלות שונות המגיעות ל- 4% - 3, ויוצא שהאשראי הוא ברבות של 10% - 9%, דבר המכביד ביותר.

ש. פרלשטיין: נמסר מכמה מפעלים, כי למרות הרישום באגף כוח האדם, בכל-זאת הוצאו מהמפעלים הפועלים הראשיים, דבר שהביא לידי שיתוק חלקי לפחות של הייצור. האם המשרד נתן דעתו על בטיה זו במטרה למנוע תקלות בעתיד?

שר המסחר והתעשייה פ. ספיר:

קלקול חיטה במחסנים - חושבני שכבר אמרתי כאן, שלפנינו שתי ברירות: להתזיק מלאי של חיטה לשלוטה חדשה ולאחסנה בתנאים היובים ביותר, או - לדאוג למלאי לששה חדשים בתנאי איחסון יותר גרועים, עם סיכון שאולי נצטרך 15 - 10 טון חיטה למכור למחפוא, - וההפרש במחיר הוא 7 - 6 דולר לחיטה. בחרנו בדרך השנייה. במשך אותו הזמן בונים מבני סילו שיכולת הקיבול שלהם תהיה 65 אלף טון, נוסף לתחנות הגדולות והקטנות, שכמה מהן הגנו את פתיחתן. אנו במשך השנה עקבנו אחרי ביצוע עבודות בנין אלה, וכאשר המלאכה תושלם נוכל לאחסן בתנאים טובים 120 אלף טון חיטה. החיטה לא נתקלקלה בהרבה, אולם בחרנו למכרה למחפוא.

חיפוש נפח - במאב שלנו, בענאן כה חיוני, בערך שיש לנפח למשק שלנו, אריך היה בענין זה - ואריך גם היום - לעבוד באופן שיטתי. אני מכיר את הסיכונים של החברות שעבדו, וגם את של אלה שלא עבדו כלל. לנו חיוני לחפש דלק עם העזה ומעוף - ולמטרה זו דרושה חברה לאומית-ציבורית.

הפקת חשמל במים - בראשית היחה בישראל
תחנה הידרו-אלקטרית. בתוך המפעל הארצי יש תחנה של 36 אלף קו"ט
בטבתה. יש סכנות לגבי ערכה של תחנה זו, אבל יכולים להיות ימים
בהם חשמל זה יהיה גורלי בטביל הארץ. כיום יש לה גם ערך כלכלי.
במקומות אחרים אי-אפשר להקים תחנה הידרו-אלקטרית.

תכנית חקלאית לנעם חירות - 60 אלף דונם
כותנה אריזית לתת כמעט את כל הכותנה בטביל התצרוכת המקומית.
דונם חייה בהשקאה מניב 400 - 300 ק"ג, העולים 32 דולר, בעוד שיבול
של דונם כותנה עולה 120 דולר. הבעיה היא אחרת בחקלאות - החקלאות
אריזה לסול לה דרך בטביל גידול מוצרים תעשייתיים.

נשאלה כאן שאלה נכונה וקולעת - מה עלולה
להביא לנו הסתבכות עם ארה"ב. אפילו אני עצמי לא ידעתי עד כמה
דבר זה הוא חמור בטבילנו. ה"בונדס" שמכניסים לנו 50 מיליון דולר
בשנה חלויים ברטיונות של משלחת ארצות הברית; כחמי המגבית
בטכוח של 60 - 50 מיליון דולר משותרתים ממס הכנסה,
ה"רפנדינג" מחייב רצון טוב של הבנקים; יש מגבית מיוחדת לנשק
בארה"ב; אנו נוטעים גם תחת דגל אמריקאי והסנקציות יכולות לכלול
איסור כניסה לנמלי ישראל; גם בענין השילומים יש להם יד -
ואנו מקבלים מהשילומים 60 מיליון דולר לשנה, פרט לאוונסים.
אני כמעט איני מתאר לעצמי את המשק שלנו במשך תקופה ארוכה תחת לחץ
סנקציות כלכליות אמריקאיות.

ההגבלות על תצרוכת בדלק תחולנה גם

על התחבורה.

ציינתי לשבת את שיתוף הפעולה עם הארגונים
השוניים: התאחדות בעלי התעשייה, התאחדות הסוחרים, המשביר המרכזי
ושאר הארגונים. הם הושימו לנו את כל העזרה.

דלק לצרכים ביתיים - החלטנו, למשל, שאפשר
יהיה להדליק את דוודי החימום רק פעמיים בשבוע ורק בלילה. אנו בוחנים
את הפסקת הפעלת המקררים בחודשי החורף. אין עודפי גז בחברת הדשנים;
אנו מביאים גז מהחוץ. בתוך 27 האניות יש גם מיכלית של גז.

אבן ביטומין - בשנת זה סיימנו את הבדיקה.
זה אינו ענין מהיות למחר. אני בעד העברת אחד הגנרמורים הקטנים
והישנים למקום כדי לבנות תחנת חשמלית שתונע על-ידי אבן ביטומין.
הענין הוא בבחינת נסיון שאריך להשקיע בו אמצעים.

ייצור תעשייתי - הייצור לא פחת באופן
פרופורציונלי למספר המגוייסיים. נאמר לי ששום משרד לא סבל עקב
גיוס חלק מצובדיו.

אנשי משרד העבודה מועגים כי האבטלה גברה

במשך הזמן.

אספקה עצמית - פרט לחיטה, סוכר ומחצית
כמות הטמנים, אנו יכולים להתקיים מאספקה עצמית.

אין כל הפליות בחלוקת האשראי. כל התעשיינים
מקבלים את הכספים באמצעות הבנקים, ולנו יש פיקוח על הקה. לתעשייה
יש אחוזים גבוהים בחלוקת הקרדיטים. התעשייה היתה חייבת 76 מיליון
ל"י לבנקים ולאיגודים, פרט לממשלה.

הכבדות של בנקים - בענין הערבויות הם כולם
מכבידים. חלק מהאשראי ניתן בערבות הממשלה וחלק באחריות משותפת.

על יתר השאלות אשיב בישיבה הבאה.

היו"ר ב. אבניאל: ראוני להודות לשר, הרגשת כולנו היא
שהממשלה, משרדך ואחרים צמדו על הגובה
בימי מבחן אלה מבחינת המשק והכלכלה, וזה נותן סיפוק לכולנו.